



גיליון 119

23.12.2022

כ"ט חשוון,

חנוכה תשפ"ג

לכל בית שמיר  
חג חנוכה וחג קיבוץ שמחים ומאירים

78

מזל טוב  
אק יבול!

עיצוב: לוטם בן דוד



עגורים. צילום : יאיר המרשלג



קבוצת "גולן". צילום : משה מירון



צילום : יאיר המרשלג



גילה ועינת ולד. צילום : יענקל'ה ולד



צילום : יאיר המרשלג



# שולחן עורך

שלום לכולם,

אבדות בנפש. דיברנו עם כמה מהאנשים שזוכרים את היום ההוא וניאיתו לשתף את הקהילה בסיפורם.

עוד בעלון: שיחה עם יהודית מסד, העורכת היוצאת של העלון, המספרת על 11 השנים שבהן ערכה את העלון; רשמים של מיקי רייבר, שהייתה מתנדבת בשמיר ב-1970 וביקרה כאן לאחרונה עם בעלה מרדי, שציור שלו מעטר את דבריה; עירית שני כותבת על זיכרונותיה מהקיבוץ של פעם, מלווים בצילומיו של דב סגל; נאוה כגן מוסיפה פרטים על קיר הפסיפס של חדר האוכל; עובד, מנהל הקהילה ושי, מנהל הפעילות העסקית, מספרים על הקורה בניהול הקהילה; נטע, מנהל אגף בניין ותשתיות, מביא סיכומים משיבות ועדת התכנון; ועדת הביקורת מעדכנת על פעולותיה, והלל אפרת משתף אותנו בהרהורים על תפקיד הנהלת הקהילה. רות בן-זאב משתפת מרשם חורפי ממטבח, וגדעון ורדי חוזר עם השמיריטריוויה. תמונות ארכיון ותמונות טבע עכשוויות שצילם יאיר המרשלג פותחות וחותמות את הגיליון.

ביום ו' נתכנס לחגוג את חג החנוכה / חג האורים ואת חג הקיבוץ המסורתי. אנו מאחלות לכל קהילת שמיר חג שמח, ושהאור יבריא את החושך.

נעמה ומירב

בשבועות האחרונים, מאז יצא העלון הקודם, עסקנו באיסוף חומרים על ענייני הקיבוץ היומיומיים ועל חיי הקהילה והמתרחש בה, וגם בנושא חגיגי כפול – חג הקיבוץ ויסודו לפני 78 חורפים, וחג החנוכה, חג האור השזור תמיד ביום ההולדת של שמיר.

ואם תרשו לנו, כמה הרהורים לפתיחה: כמו כולם, גם אנו עוקבות בדאגה אחר תהליך הרכבת הממשלה. המקום המרכזי שעתיד להינתן בה להשקפת עולם קיצונית ושונה כל כך מזו שלנו ומהדרך שבה בחרו מייסדי הקיבוץ הזה – מדירה שינה מענינו. אנחנו מקוות שהרוב הציוני-ליברלי בישראל יידע להחזיק את לפיד האור, ולא ייתן לשינויים מרחיקי לכת אחיזה והשפעה על אורחות חיינו וחינוך ילדינו. נמשיך להילחם על המורשת של עזרה הדדית וכבוד לאדם, חירותו ושוויונו באשר הוא, ללא הבדלי מגדר, גזע או נטייה מינית.

בעלון שלפניכם נספר על נס החנוכה שאירע לקיבוץ ולגזרה המזרחית של הגליל העליון בשלושה בדצמבר 1958, יום שבו נחתו על שמיר כ-80 פגזים סורים שנורו מהגבעות שחלשו על האזור, באירוע שקרוי מאז "ההפגזה הגדולה". הוא הסתיים בהרס רב אך למרבה השמחה ללא



בית הקפה הקהילתי מזמין אתכם להפסקות התרעננות עם קפה ועוגות מעולות בואו!

## ריאיון עם יהודית מסד / נעמה אבני-בייפוס

יהודית ערכה את "בשמיר" במשך כ-11 שנים. בראשית שיחתנו שאלתי אותה איך התחיל הכל; איך הגיעה לתפקיד?

ובכן, כמו בהרבה מקרים – גם כאן למציאות קדם הצורך. היא עבדה בארכיון הקיבוץ, שתפקידו הוא למעשה לתעד את ההווה. המקור העיקרי לכך נמצא בעיתונות, והעיתונים, גם העלוניים הישנים של שמיר, היו מקור חשוב כשהיא או חברים אחרים חיפשו מידע על אירועים שקרו בקיבוץ.

במשך שנים הוציאה נורית שנהר את דפי המידע של שמיר, וכשהפסיקה נוצר איזשהו חלל. בנוסף לתיעוד האירועים והמידע, הייתה ליהודית תחושה שהעלון ממלא פונקציה חשובה מאד מבחינה חברתית. הקיבוץ התרחב והתווספו הרבה אנשים לקהילה, ובאמצעות העלון אפשר היה לערוך היכרות חברתית וקהילתית. מהסיבות הללו היה חשוב לה להחזיר את העלון כמוסד חברתי, וגם לעסוק בעיתונות ובתיעוד.

גם רעיון הבישול או המתכון עם הסיפור שלצידו היה רעיון של יהודית, ולשמחתה רווית בן זאב הרימה את הכפפה וכותבת לנו מדור טעים מדי עלון. כשעבדה בארכיון כתבה יהודית בעצמה את המדור "בימים ההם בזמן הזה", וניסתה להמשיכו גם עם מחליפותיה בארכיון. מדורים קבועים נוספים היו "עושים שכונה" של דרור גוטליב, ובהמשך המדור "דילמה" של מתי בר אלון ומדור השמיריטריוויה של גדעון ורדי (המתחדש בגיליון זה). יש לציין במיוחד את דף התמונות מארכיונו של אברהם אילת, שנשלח בהתמדה מדי חודש.

הפידבקים היו מצוינים וגרמו ליהודית להמשיך. כתנאי להפעלת העיתון מחדש, לאחר שלא יצא עלון במשך כמה שנים טובות, ביקשה יהודית שיעמוד לרשותה צוות קבוע. שיהיו כמה כותבים טובים שיהוו את צוות העלון. בנוסף, היא התכוונה שהעלון יהיה מעוצב ומושקע, ולא רק כמה דפי מידע בשחור ולבן.

כשהתמלאו התנאים העלון החל לעבוד. דרור גוטליב היה המעצב הגרפי הראשון שלו, והיה, לדעת יהודית, מעולה. גם אתי נוסבאום התנדבה לעצב את השערים במשך כשנה, ולאחר מכן הם עוצבו בבית הדפוס. את שאר פנים העלון עיצבה יהודית בעצמה.

שאלתי את יהודית על כתבות שזכויות לה במיוחד, או כאלו שגרמו לתגובות יוצאות דופן. מסתבר שכבר בעלון הראשון שלה היא "עלתה על מוקש" בלתי צפוי. הרקע היה מחאת ילדי החינוך הלא פורמלי, שערכו הפגנה נגד עזיבתו הבלתי צפויה של רותם שפיצר, מדריך הנעורים. יהודית ראתה במחאת הילדים אירוע ראוי לתיעוד וגם סיפור דמוקרטי מיוחד, ורצתה לשוחח אתם. היא ביקשה את תגובת ועדת החינוך וגם רשות ואישור לפרסום הכתבה. ועדת החינוך אז חשבה שאין זה רעיון טוב, ורצתה לעצור את הכתבה ויהי מה! יהודית התעקשה ופרסמה אותה. ועדת החינוך בחרה שלא להגיב, ועם חלוף הזמן הכל עבר ונשכח.

היו מקרים נוספים בהם רצתה יהודית לפרסם עניין זה או אחר, ומנהלי הקהילה עצרו בעדה. בהמשך נעזרה בצוות העלון כדי לדון בכתבות בנושאים נפיצים. היו מקרים שבהם קיבלה את הדין, ומקרים אחרים שבהם ראתה בהתנגדות צנזורה של ממש. מצד שני, היא סירבה לפרסם דברים שלדעתה עלולים היו לפגוע באופן אישי באדם או אנשים בקהילה, וכך נהגה גם אם המותקף היה בתפקיד ציבורי.

אחרי 11 שנים של כתיבה ועיסוק כמעט יומיומי בעלון, יש כמובן תהליך של שחיקה. נוספו לכך כמה מכשלות אופרטיביות והזמן שנתן את אותותיו, וההנאה שבכתיבה והעיסוק בעלון החלו להפוך לנטל שהעיב עליהם. לכן, יהודית החליטה לפרוש ולהעביר את הלפיד הלאה. היא עדיין מאמינה בכל ליבה שלמרות כל המדיה החדשה – עלון הוא צורך קהילתי.

## ברכה סוכה ז"ל - דברים לזכרה

בלוד השכנה. לבקשתו, הם בילו את שנת נישואיהם הראשונה במשאבי שדה, שם גם נולדה בתם הבכורה ליויה. אך געגועיה של ברכה לשמיר גברו, והמשפחה הצעירה חזרה לשמיר ב-1960. כאן נולדו הבנים נתן וגונן.

בקיבוץ עבדה ברכה בחינוך, במטבח ובאופטיקה. עבודתה במטבח הייתה חשובה לה מאד, ופעמים רבות שיתפה את החברים בהווי הענף, כדי להעלות על נס את עבודתן המסורה של המבשלות. גם לאחר שעברה לעבוד באופטיקה המשיכה ברכה לנצח על הכנת הגפילטע פיש לחג, לפי מתכון שלמדה מאמה ברומניה.



ברכה הייתה מעורבת מאד בשמיר: חברה בוועדות התרבות, העבודה והפוליטיקה – ומעל לכל הייתה אחראית שנים רבות על חלוקת הברכות והמתנות לחברים בימי הולדת, חגים ואירועים מיוחדים. גם באזור היא הייתה מעורבת, בפעילויות פוליטיות ותרבותיות רבות.

בשנותיה האחרונות, כאשר מצבה הבריאותי הידרדר התגוררה ברכה ב"סביון". לאחרונה עברה לבית הסיעודי בקיבוץ דפנה, שם נפטרה כשבועיים לפני יום הולדתה ה-90.

לבנו עם שמוליק, ליויה, נתן וגונן, בני זוגם והנכדים והנינים האהובים, ועם המשפחה הרחבה כולה. יהי זכרה של ברכה ברוך.

ברכה נולדה בשם בטי (בקה) ברקו בתאריך 28.12.1932, בעיר פלטיצני ברומניה (היום מולדובה), לליאון וליובה ברקו, בכורה מארבעה ילדים. בינקותה עברה המשפחה לגאלאץ, עיר הנמל הגדולה שעל נהר הדנובה, שם עבד אביה כפחח גגות. בזמן מלחמת העולם השנייה נלקח האב לעבודות פרך על ידי הגרמנים, שם חלה בשחפת ומת. המשפחה חזרה לעיר פלטיצני, וברכה בת ה-11 יצאה לעבוד כעוזרת לתופרת, לפרנסת המשפחה.

אמה של ברכה הייתה בתו של רב וניהלה אורח חיים דתי, בעוד שאביה היה אפיקורס מוחלט, כהגדרתה. הבנים הלכו בדרכי האב, והבנות בדרכי האם. לאחר שאחיה הצעיר, אוסקר, הצטרף לתנועת השומר הצעיר, הלכה ברכה, שהתנגדה לכך, לקן המקומי כדי להתעמת עם המדריכה ולהניא את חברותיה מלהצטרף לתנועה. אך לאחר שיחה בנושאי דת עם המדריכה החלו אצל ברכה חיבוטי נפש, שהובילו אותה להצטרף בעצמה לתנועה. בגיל 14 עלתה ארצה באוניית המעפילים "מדינת היהודים". היא נשלחה למעצר בקפריסין, ולאחר שהות קצרה שם הועברה למחנה המעצר בעתלית. ארבעה ימים לפני יום הולדתה ה-15 שוחררו היא וחבריה מהמעצר, ועברו כחברת נוער רומנית לקיבוץ עין החורש. רק אז למדה ברכה שאמה נפטרה ברומניה. לאחר כשנתיים הם צורפו כהשלמה לחברת הנוער הבולגרית בשמיר.

אחותה ושני אחיה של ברכה עלו ארצה בעקבותיה, והשתקעו תחילה בקרית שמונה, כדי להיות קרובים אליה.

לאחר הגעתה לשמיר כתבה ברכה לחבריה "תמיד שאפתי להגיע למחוז חפצי זה", אך היא בילתה באן רק זמן קצר שכן נשלחה כמדריכה של השומר הצעיר לטבריה, רמלה וקרית שמונה, וכשליחה של מפ"ם לירושלים.

בהיותה מדריכה ברמלה פגשה את שמוליק, חבר קיבוץ משאבי שדה שנשלח להדריך בקן השומר הצעיר

## שלום שלום חיפה האדמדמת - זיכרון צילומי / עירית שני

*שלום שלום חיפה האדמדמת*

*תחנה סופית אונ' לצד-ע*

*לך בני שאיר ישירו שיר סיומת*

*עם צוהרם סוף סוף לברט'את*

לקראת חג הקיבוץ בחרתי מתוך מאגר צילומי של דב סגל כמה תמונות, שלדעתי מציינות סימני דרך מראשית הקיבוץ. אני כותבת בעיקר על בסיס ידע אישי וזיכרונות, כך שאם יש טעויות אשמח לתקן.

מסיבות, בקיצור הכל!! אני זוכרת שכשהרוח המזרחית איימה להעיף אותו, היו אבא שלי (ברל) ודידל רצים להוסיף תמיכה לקירות.

**צריף חדר האוכל** היה המבנה הראשון שהוקם על הגבעה החשופה (היום ניצב שם הכלבו). אנשי הפלוגה הראשונה הם שבנו אותו. הוא שימש כמטבח, חדר אוכל, מקום כינוס לשיחות, הרצאות,



הקמת חדר האוכל

גילה (ולד), עמיר (גלילי) ז"ל ואורי (רונן). בתצלום רואים את לולי בית התינוקות של אז, ויש לי זיכרון של יעל (שולר) עומדת באחד מהם. המבנה שימש כבית תינוקות עד לשנות השישים.

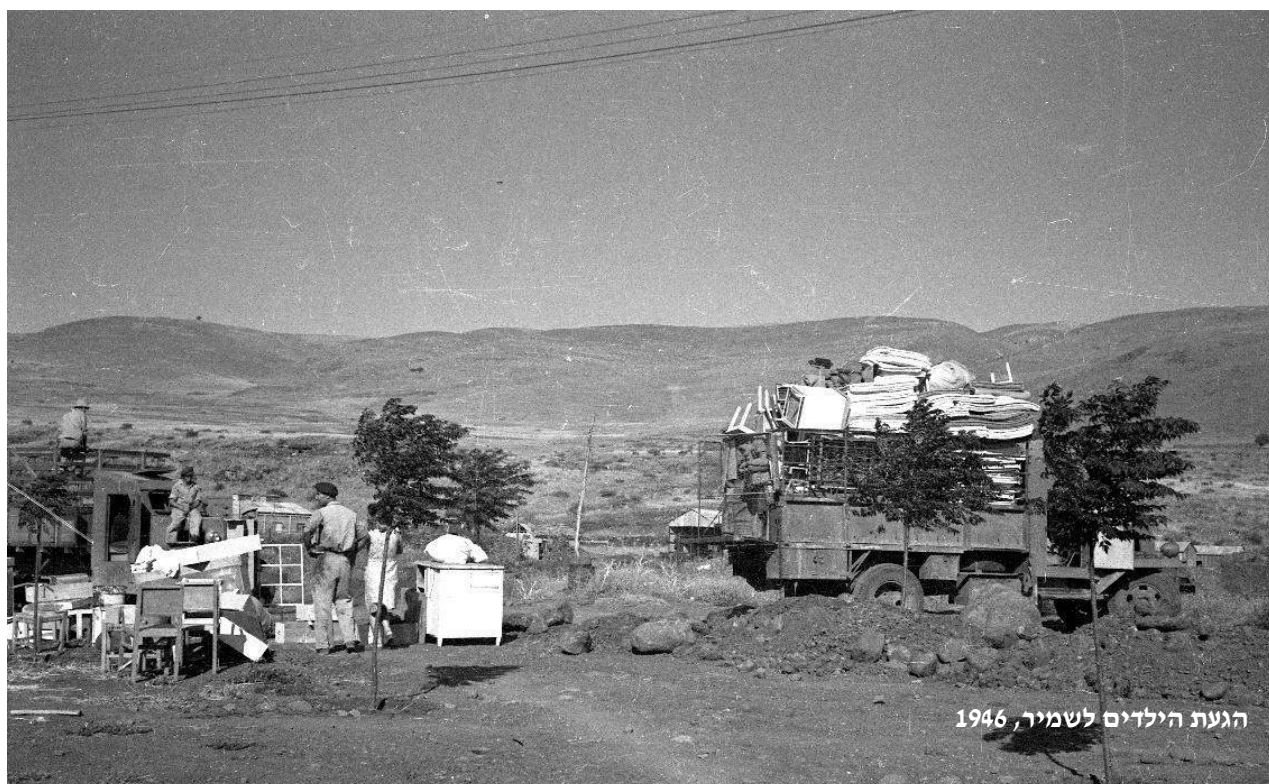
כשהתחילו לבנות כאן בתים מבטון חשבו קודם כל על הילדים. **בית התינוקות** היה אחד מהמבנים הראשונים. היום הוא משמש כמזכירות ועבר כמה שיפוצים מאז. כשהגיעו הילדים שוכנו הצעירים שבהם בבית התינוקות. אני זוכרת את עצמי עם



בית התינוקות והעגלות שלידו

כנעני שכביש כפר סאלד נפתח בנובמבר 1945. אפשר רק לדמיין איזה מבצע קשה זה היה – להעביר את הילדים ובעצם את כל הקיבוץ מרמת יוחנן עד לגבעה בקצה העולם.

בשנת 1946 הביאו את הילדים מרמת יוחנן לשמיר. העמיסו אותם ואת כל הציוד על משאיות, ונסעו לשמיר-ברגיאט. שאלתי את עצמי איך הגיעו, ומצאתי בספרו של חיים



הגעת הילדים לשמיר, 1946

**גמלים** היו באותה תקופה אמצעי משא רציני, בעיקר להעברת זיפזיף וחומרי בנייה נוספים. אני זוכרת בעיקר את הזיפזיף, שהיה צהבהב וגס יותר מחול ים רגיל (חפשו בוויקיפדיה). הגמלים הובלו בידי ערבים שנקראו גמלים. בתמונה נראים מאיר אבני ולצידו כנראה מנדל שומר השדות.



מימין : מנדל, שומר השדות. משמאל : מאיר שטיינמן (אבני)



הקמת המגדל

**מגדל המים** הוקם בשנות ה-40 (התאריך המדויק לא ידוע לי) כדי לעזור למים שנשאבו מהתנורה להגיע לכל מקום בקיבוץ (חוק הכלים השלובים). המגדל עמד שנים רבות על מכונו עד שהתפרק. לפני כמה שנים, ביזמתו של יורם רותם, הוא חודש, והיום הוא מתנוסס בגאווה ובולט למרחוק בצבעו האדום.

בחשש במזרק המתכת הענקי המונח בתוך קומקום רותם, מושיטים את היד לדקירה ואחר כך יוצאים כגיבורים ומודיעים: "בכלל לא כאב!!". החיסונים היו נגד טיפוס, כולרה, שחפת ואבעבועות שחורות. עוד אני זוכרת נשים ערביות לבושות בשחור יושבות בסבלנות מחוץ למרפאה ומחכות לתורן.

בחזית התמונה הבאה נראים לאון, טוני ושושנה לזרוביץ', ומאחוריהם שני צריפים מתוך שלושה שהוקמו על קו הגובה שמבית יוסי עמלני ועד ל"מועדון הנוער" (אחר כך הספריה והיום משרדים). אחד מהצריפים היה **המרפאה הראשונה**. אני זוכרת היטב איך חיכינו בתור לקבלת חיסונים. היינו נכנסים פנימה, מסתכלים



צריפי המרפאה. משמאל: לאון וטוני אילון, שושנה לזרוביץ'

ל"א ה'). יש לי זיכרון מיום היציקה: הביאו אותנו על פלטפורמה לחזות ביציקה, כנראה לא שיא הבטיחות אבל חוויה שלא תשכח. היום יש במקום אתר זיכרון לשי יפת ז"ל, ומטיילים מכל קצות הארץ פוקדים אותו.

**בניית הסכר.** יום היציקה היה 1.12.1950 (מספרו של חיים כנעני). היא החלה עוד לפני עלות השחר והסתיימה בשעות הערב המאוחרות. אורך הסכר הוא 21 מטר, ועל הקיר התומך כתוב באותיות תבליט "ותארכנה פארותיו ממים רבים" (יחזקאל



**ההפגזה** החלה בערב חנוכה 1958. הפגז הראשון נפל על צריף האולפן, קצת מזרחית לנגריה (למי שזוכר), באזור שכונת ההר ב'. זה היה בשעה ארבע אחר הצהריים, כשהילדים הולכים לחדרי ההורים. אני ישבתי עם אמא לשתיית תה כששמע הפיצוץ, מיד אחריו היו עוד קולות נפץ והיה ברור שצריך לרוץ למקלט.

כל האירוע עבר ללא נפגעים, וגם הפגיעות ברכוש היו מעטות יחסית למספר הפגזים שנפלו. בתמונה רואים את "הבית המופגז" כפי שקוראים לו עד היום. חוץ ממנו נהרס צריף אחד לגמרי, ופגז אחד פגע במבנה בית הספר שבו גרו ילדי רימון, אך הם הספיקו לעזוב את הבית לפני הפגיעה. "נס חנוכה" – כך סיכמו החברים את האירוע.



**בחורף היו גוזמים את הגפנים, כפי שרואים את הרשל יגר עושה, ובקיץ היו כולם מצטרפים לבציר, אפילו ילדים.**

תמיד צריך היה לבדוק אם לא מסתתר נחש בין אשכולות הענבים.



בתמונה הבאה נראה מטע התפוחים –  
**"מטע ההר"** בשנותיו הראשונות. בצד ימין  
 ניתן לראות את החרוב שעדיין ניצב מעל  
 התנורה. המטע התפרש מקצה שכונת  
 "הכרם" של היום ועד לשכונת "הבזלת",

והיה מוקף בעצי ברוש.  
 בין המטע לכרם עמדה סככת האריזה, לשם היו  
 מביאים את ארגזי הפרי וממיינים אותם. הסככה  
 עמדה על מקומה, ריקה, עד להכנת השטח לבניית  
 השכונה.



בתמונה שמשמאל רואים מטע  
 שנראה זר ומוזר באזורנו, אבל  
 האמת היא שבמקום שבו נמצאת  
 היום בריכת השחייה, ובגבעה  
 שלידה, היה לתקופה קצרה מטע  
 בננות.  
 כנראה שמהר מאוד גילו שהאקלים  
 באזורנו אינו מתאים להן, והפסיקו  
 לגדלן.

## רשמים מביקור בשמיר / מיקי רייבר (מאנגלית : נעמה אבני-בייפוס)

מיקי הייתה מתנדבת בשמיר ב-1970, ולאחרונה ביקרה כאן עם בעלה הצייר, מרדי. היא כתבה את התרשמותה, ומרדי צייר את שראה.

בתי המגורים משויכים באופן פרטי, כמעט לכולם יש רכב פרטי והחברים מחליטים על חייהם בעצמם. ההורים מגדלים את ילדיהם בבתייהם כמנהגו של עולם. נדמה שלכולם פה יש רכב חשמלי – כלים שימושיים הנראים בכל פינה. שלא"ג, שפעם עבד עם שני פסי ייצור, משתרע על פני שטח של מגרש כדורגל (אמריקאי) ... ומפעל האופטיקה, שנוסד כדי ליצור תעסוקה למבוגרים, הפך עכשיו את חברי הקיבוץ לאנשים אמידים מעל ומעבר למה שדמיינו המייסדים. מדי בוקר עולים כ-400 עובדים ופועלי יצור בדרך העולה לשמיר, לעבוד במפעלים. ההכנסות ממכירת המפעל יספקו את צורכי החברים ואף של הדור הבא, ופרדוקס מפתיע הוא שהשפע הכלכלי הוא המאפשר לקיבוץ לשמר כמה מחלומותיו הסוציאליסטיים.

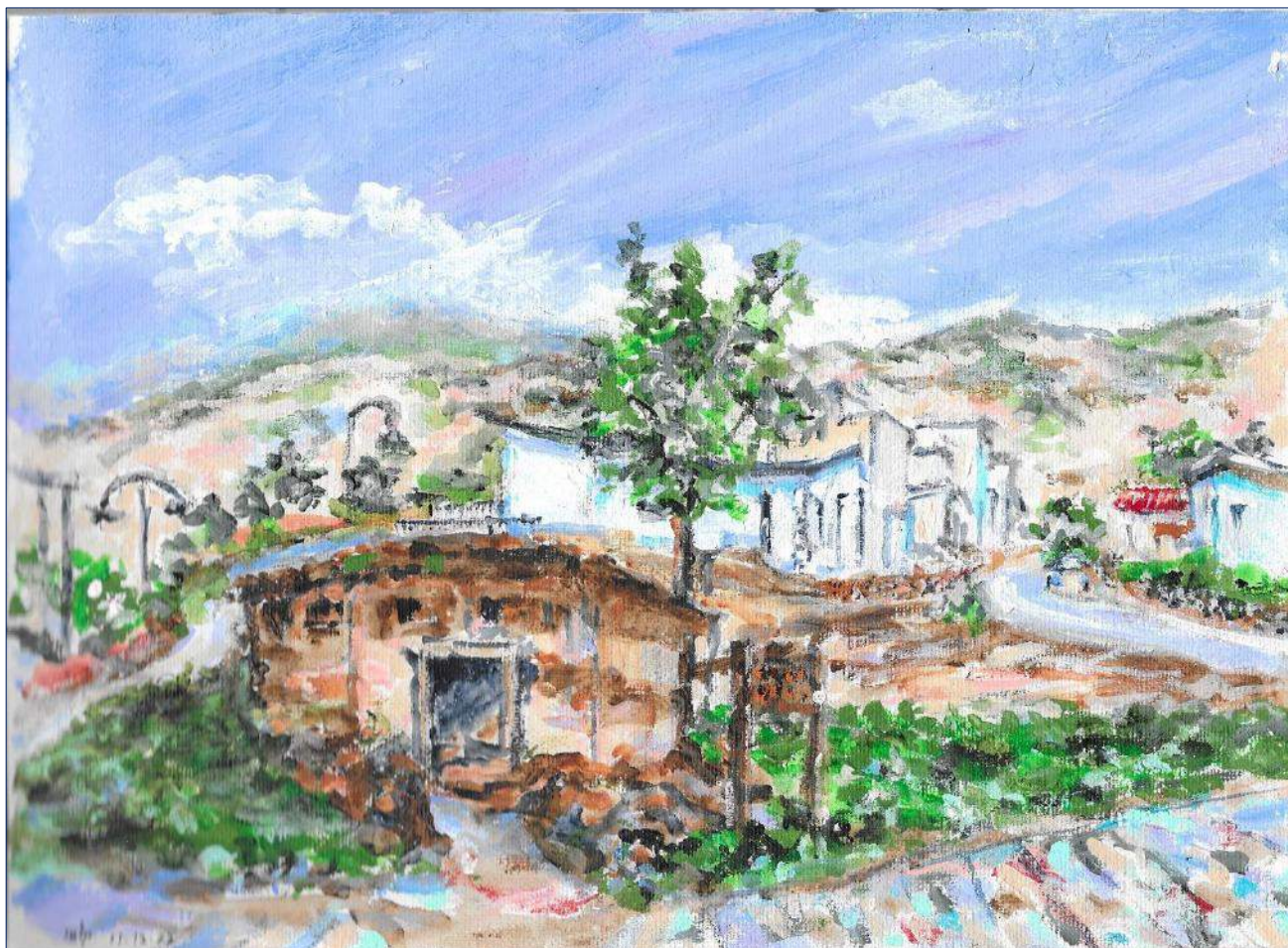
ועם זאת – עמק החולה הוא עדיין תחנת מעבר למיליוני עופות העושים את דרכם בסתיו מאירופה לאפריקה. העמק עדיין זוהר במאמץ לשמר את אחיזתו האקולוגית. עומס התנועה ניכר בו, אך הדרכים הסובבות את שמיר נשארו דרכי עפר. אין זכר לאיום שריחף על הקיבוץ מעבר לגבעות. שלוה ורוגע ניבטים מכיוון מה שהייתה פעם "גבעת העקרבים".

הוותיקים שבנו את שמיר מילאו את משימתם ויצרו מקום של קבע עם יופי נצחי. גם עם ההיסטוריה הצרובה בלבבות התושבים, הקיבוץ מביט קדימה לעתיד. אם המסע עד כה מרמז על הבאות, נכון לו מחר מזהיר.

הרבה השתנה מאז ביקורי האחרון בשמיר לפני כרבע מאה. כבר בדרך מירושלים נתקלנו בכביש רב-מסלולים, הרבה מכוניות ועומסי תנועה. כל זה השתנה כשעברנו את שערי הקיבוץ: חדר האוכל המוכר ודירת האירוח הנוחה נתנו לנו הרגשת בית. כמובן שהרבה השתנה – בתי הילדים, בתי החברים רחבי הידיים והשכונות החדשות. העצים כמו גדלו גבוהים יותר משזכרתי, ופנים רבות שהכרתי אינם כאן עוד. בית הקברות מספר על אובדן השזור באגדת המקום – הוותיקים נחים בינות לעצי האורן.



מיקי ומרדי בשמיר, נובמבר 2022



שמיר, ישן וחדש. ציור של מרדי רייבר, נובמבר 2022

## עוד מידע על קיר הפסיפס, עם שיפוצו / נאווה כגן

ציירו את האובייקטים שמבטאים את הסביבה ואת חצר הקיבוץ, ועל פיהם יצרו את הפסיפס. החצר מצוירת בתוך שבעה מלבנים כהים במרכז היצירה, ואפשר להבחין שם במגדל האסם, במבני מגורים וצריפים, בחדר האוכל, בבית ילדים, במגדל המים, במבנה משרד הבניין, בטרקטור ומכוניות, בקו חשמל ועוד. שבעת המלבנים יוצרים ביחד צורת **דולמן**. חצר הקיבוץ מוקפת בפרחים ובענפי הקיבוץ: מדגה, בקר, צאן, לול, פרדס, כרם, מטע וגידולי שדה, ובשבעת המינים, בחיות בר ועוד.

קיר הפסיפס תוכנן יוצר ונבנה על ידי **דן גרטי ומשה כגן**. בעת שחדר האוכל נבנה, ב-1958, פנו אל אבא שייתן הצעה לעיטור הכניסה אליו, ואבא הציע להכין קיר פסיפס בגודל של 3X5 מטר לערך, שבו ישתקפו הקיבוץ וסביבתו. הטכניקה שהוצעה הייתה של הדבקת אבני פסיפס על גבי זכוכית, קיבוע שלהן בעזרת בטון, שחרור היציקה מהזכוכית והפיכתה, כך שמתקבל פסיפס בעל מפלס אחיד. את הטכניקה הזו אנחנו ממחישים בגלריה של משה כגן.

במשך חצי שנה עמלו דן ואבא על בניית הקיר. הם



קיר הפסיפס במיקומו המקורי, לפני שיפוץ חדר האוכל. צילום: נאווה כגן

אני מקווה שהפסיפס הזה, שהוא יצירה ייחודית ונדירה המלווה אותנו כבר 64 שנים, תמשיך להישמר למען הדורות הבאים, ושיצירות נוספות חדשות יוצבו בהמשך בחצר הקיבוץ.

**ותוספת קטנה לכתבה על הסכר, שנבנה בשנים 1950-1951:** מצידו המערבי של קיר הסכר הטביעו הבונים פסוק מיחזקאל ל"א, ה': "ותארכנה פארותיו ממים רבים". אם מגדילים מעט את צילום הנערים היושבים על הסכר אפשר לראות כמה מאותיות הפסוק.

ב"סובב שמיר – אוגדן מסלולי טיול באזור" שיצא לאור במלאת 70 לקיבוץ, לא מוזכר שנחקקה על הסכר כתובת. אולי, כשייסלל שביל המורשת בשמיר, יוצב גם על יד הסכר שלט המספר את סיפור בנייתו.

בפעם הבאה שתהיו בסכר חפשו את הפסוק הטבוע בו. אפשר לראות חלקים ממנו שאינם מוסתרים על ידי זרימת המים.

עם בניית המועדון, השירותים והממ"ד בשנת 1995 (לא בשנת 2000 כפי שנכתב בטעות בגיליון הקודם), הועתק קיר הפסיפס למקומו הנוכחי. יורם רותם היה אחראי על הפרויקט והוא, כנראה, גייס למשימת העברת הקיר את דובי שעבד אז בשמיר כקבלן עצמאי. ההעברה הייתה משימה עדינה שגרמה להרס חלקי של הפסיפס. חלק מהפסיפסים נפגעו ולא תוקנו, חלק נסדקו, ולפחות שני פסיפסים אבא יצר מחדש. אחד מהפסיפסים שנהרסו היה של עץ ההדר, ואבא יצר במקומו פסיפס של סוס נבהל מנחש (ראו בצילום).



צילום: נאווה כגן

## ההפגזה על שמיר ב-3 דצמבר 1958 / שמעה ורשמה: נעמה אבני-בייפוס

אף אחד לא היה מוכן למטח הפגזים שהחל ליפול על הקיבוץ. בדיעבד נפלו בשטחו כ-80 פגזים שגרמו נזקים חמורים למבנים. הנס הגדול – לא היו כל נפגעים או אבדות בנפש.

הסיפורים שליקטתי הם חוויות אישיות של אנשים בגילים שונים שזוכרים את אותו היום. הסיפורים הם מזיכרונם של המספרים, ואולי יציירו תמונה מוחשית בעבור הדור שצמח פה לאחר מלחמת ששת הימים שבה התרחק הגבול הסורי והקיבוץ יצא מקו האש.

### טובה מירון:

בית התינוקות היה היכן שנמצאת היום המזכירות (הנהלת החשבונות). ברבע לארבע הגענו טובה גרטי ואני לבית התינוקות (איל מירון ודפנה גרטי היו אז תינוקות בני כמה חודשים, נ.ב.). מאחר ואת התינוקות לוקחים הביתה בארבע אחר הצהריים היו לנו כמה דקות. אמרתי לטובה: בואי נרד אלי לצריף, אולי עוד נספיק לשתות כוס קפה. כמו שאנחנו יורדות ומתקרבות אל הצריף, משה יושב בחוץ וחולץ את נעלי העבודה, התחילה הפגזה! תפסנו אחת את השנייה וקפאנו על מקומנו. משה אמר: רוצו לבית התינוקות! אז רצנו ולקחנו את הילדים למקלט. לבית התינוקות הגיעו האמהות וכל אחת לקחה את תינוקה ורצנו למקלט שהיה לא רחוק משם.

את הסיפור על מה שאירע באותו יום סגרירי ב-3 בדצמבר 1958 שמעתי רבות בבית מאחיותיי דורית ותרצה, ומאמא יולי שהייתה אז בהריון איתי. ומאחר שהוא היה חלק בלתי נפרד מההיסטוריה של הקיבוץ, היה לי מובן שצריך יום אחד להעלות אותו על הכתב. מה גם שוותיקי הקיבוץ רובם אינם כבר עמנו, והמבוגרים שבקיבוץ היו באותה עת חיילים טריים.

### קצת רקע היסטורי

יישובי הגליל העליון הוקמו בנקודות הסמוכות למה שהוחלט שיהיו גבולות המדינה שבדרך. בשנים שבין המלחמות – מלחמת השחרור ומלחמת ששת הימים – הרכס הסורי המתנשא מעל יישובי הגליל העליון, מדרום הכנרת ועד לקיבוץ דן, היה חומה מאיימת שלא חדלה מלייצר תקריות אש. ב-3 בדצמבר 1958 התפתחה תקרית סביב השטחים המפורזים באזור גדות להפגזה סורית נרחבת, העזה ביותר מאז מלחמת השחרור. במהלך ההפגזה נפגעו קשות יסוד המעלה, להבות הבשן, גונן, שמיר, חולתה וגדות.

באותו אחר צהרים סגרירי, בסביבות השעה 16:00, החלו להרעים התותחים הסורים. זוהי שעת התפר שבה מסתיים יומם של הילדים בבתי הספר והגנים והם הולכים לבתי ההורים. השעה הזו מצאה את חלקם של הילדים עם ההורים וחלקם עדיין בבתי הילדים.



שטיחים בחוץ (עוד לא היו שואבי אבק), אבל אחד הילדים – אולי חגי (עופר) ז"ל שהסתובב בחוץ, אמר שאלה פגזים, וגם מיליא – שהתושייה יוצאת הדופן שלו פעלה ברגע המתאים, הבין מה קורה. בסגנון של מנהיגות שקטה הוא אירגן את כולנו והוביל אותנו ליציאה הנכונה, ומשם למקלט ששרידים ממנו נמצאים היום ליד בניין הנעורים. דלת המקלט הייתה נעולה, אז מיליא פרץ אותה בבעיטה ונכנסנו פנימה. בהמשך התברר שכמה דקות אחרי שיצאנו מבית הילדים פגע פגז בקיר הצפוני, והעיף את הפסנתר לקצה המסדרון יחד עם שברי טיח ושאר ירקות. ממרחק הזמן אני יכול לסמן שני זיכרונות בולטים: א. כשחזרנו לכיתה, ראינו מראה ממש סוריאליסטי, כשמלבד החור הגדול בקיר והשברים מסביב, על השולחנות נשארו ריבועים נקיים היכן שהיו המחברות, וכל יתר השטח היה מכוסה באבק. ב. בלילה שלאחר ההפגזה, ברוח הימים ההם, החליטו שנחזור לישון בבית הילדים, כאילו זה עתה הסתיים תרגיל או "תמרון", כפי שקראו לזה אז.

ועוד סיפור שקרה וידוע רק למעטים: בשמיר הייתה משפחה בשם אילון. טוני, ליאון וארבעת בניהם. עמי היה כבן שנתיים ודני בגילו של איל מירון, בן כשלושה חודשים. החלה ההפגזה וטוני רצה לקחת את עמי למקלט, וככל הנראה שכחה את דני בבית התינוקות. נתן סגל (אחיו של חיים סגל, נ.ב.) גר בצריף ליד בית התינוקות. בחור צעיר, רווק, ובכל זאת החלה הפגזה והוא החליט ללכת לבדוק את בית התינוקות. הוא מצא שם את דני אילון לבדו והביא אותו למקלט.

### ניר יהודאי – רסיסי זיכרונות:

כשמסתמכים על זיכרון לגבי אירוע שקרה לפני 65 שנים, צריך לנהוג בזהירות, כי הזיכרון לפעמים מתעתע.

ישבנו בכיתה בבית שיבולת של היום, בשיעור אחר הצהרים שהיה נהוג אז, והתחלנו לשמוע "בומים". בהתחלה מיליא, המורה, חשב שאולי משהו מנער



החור שנפער בכיתת "רימון" מפגיעת הפגז. מימין: חיים סגל, ולידו שאול קמחי. משמאל: אברהם בורגמן (אחיה של שרה גוטליב). רוכן קדימה: איתן נתנזון

לאחור ברור שזו הייתה אשליית ביטחון כיוון ששום צריך עץ לא היה עומד להגנתנו מפני הפגזים הנופלים.

אני לא זוכר בדיוק כמה זמן שהינו במקלט הזמני מתחת לצריפים, אבל החרדה למה שקורה בחצר הייתה גדולה. למרות הזמן הקצר שהיינו בשמיר באותו זמן, כבר הכרנו את החברים והדאגה למתרחש וחוסר הידיעה לא הירפו. אחרי שהשקט היחסי הגיע ויצאנו לראות מה קרה, ההרגשה הייתה שהמזל שיחק לנו. ראינו את הבתים שנפגעו את הבורות שהפגזים השאירו אחריהם, אבל הדבר הכי מעודד היה ששום ילד או חבר לא נפגעו.

הגענו לשמיר (גרעין "תמיר", נ.ב.) אחרי הטירונות במחנה 80 לקראת סוף. 58, צריפי הנח"ל בשמיר היו במזרח הקיבוץ מרוחקים מחדר האוכל, וכולנו התגוררנו בהם. ביום ההפגזה, בשעת אחר הצהריים שבה הילדים יוצאים מבית הילדים לחדרי ההורים, היינו כל חברי תמיר מגרעין ב' באזור המגורים שלנו.

קולות הנפץ שהתחילו להישמע באזור הפתיעו אותנו. לא ידענו מניין הם באים ומה הם. התגובה הראשונה של כולם, כולל המפקדים שלנו, הייתה לחפש מסתור מתחת לצריפים בחלל שבין הרצפה והקרקע. במבט

## מירה שילה (שולר):

לא סתם קראו לזה "נס חנוכה", זה באמת היה בחנוכה. אני זוכרת את אמא בבית ההורים הקטן, עם אסתי שהייתה תינוקת בת שנתיים, מדליקה את הפתילייה, מניחה מחבת קטן ומתחילה להכין את עיסת תפוחי האדמה ללביבות. אני לא יכולתי להתאפק, הכנסתי אצבע וטעמתי. היה לזה טעם מוזר. ואז נשמע רעש שמעולם לא שמעתי. ברוב סקרנות רצתי לחלון ומשם ראיתי את זוזי (סוזי עופר), עם אלדמע וחנן, רצים וצועקים: "רוצו למקלטים! רוצו למקלטים!" כשהסתובבתי לאחור, אמא ואסתי לא היו שם. נשארתי בבית לבדי! לא איבדתי את העשתונות. לקחתי לי את האפודה, הסוודר והמעיל ויצאתי גם אני במרוצה לעבר המקלט. המקלט עברונו, קבוצת "אורן", היה תמיד מקום מפחיד. פתאום הוא הפך להיות המקום הבטוח.

לא הספקתי להגיע למקלט כי הפגזים נפלו מכל עבר. הייתה עמדה קטנה ליד הבניין של "שיבולים" (קבוצתם של רמי בן זאב, שאול קמחי, איתן נתנזון, חיים סגל ועוד), ערימה קטנה של אדמה ועוד בור קטן שנשארו שם עוד שנים אחר כך. יונתן שילוח, שהיה שכן שלנו, ראה אותי בחוץ לבדי וקרא לעברי: "בואי בואי תתחבאי איתנו כאן". הצטרפתי אליהם, רועדת כולי, מבוהלת ואבודה.



ראש הממשלה דוד בן-גוריון מבקר בשמיר אחרי ההפגזה, לידו אנצ'ל אשל, חגי עופר מקבוצת רימון וילדים נוספים

את הדלת ...

נרגעתי.

כשירד הלילה יצאו כולם מהמקלט. בחוץ השתרר שקט והיה חושך. ישבנו, כל ילדי "אורן" לארוחת ערב קרה, אבל הרגשנו טוב ביחד. לא ידעתי היכן ההורים. מאוחר יותר חזר אבא והסתבר שהגברים נשארו למטה בשדות.

לפתע הייתה הפוגה ושקט. חברים מהמקלט צעקו לעברנו שנצטרף אליהם. רצנו כולנו למקלט שהיה מלא עד אפס מקום. נעמדתי על אחת המדרגות, ילדה קטנה ומבוהלת בין כל המבוגרים הדואגים, והתחלתי לבכות. פנה אלי אחד מהמבוגרים ושאל: "למה את בוכה?" התביישתי לענות שאני לבד ופחדת, אז עניתי ששכחתי לסגור את דלת החדר. המבוגרים אמרו שזה דווקא טוב כי אם ייפול פגז על הבית הוא לא יהרוס



חברים בפתח המקלט. מימין: מאיר אבני, דורה פיקמן, אברהם לורוביץ, יולי אבני, משה מנדלסון, ברל גרשקוביץ, יצחק (פרויים) אפרים. צילום: דב סגל

השמרים, לא לשווא עברו שנים אלו. קראנו למסיבה זו מסיבת הגומל. ידוע שיהודי אדוק כשקורה לו נס, הוא מברך את האלוהים הגומל חסדים לעם ישראל ... ובכן, הגורל האיר לנו הפעם פנים, נס גדול היה פה.

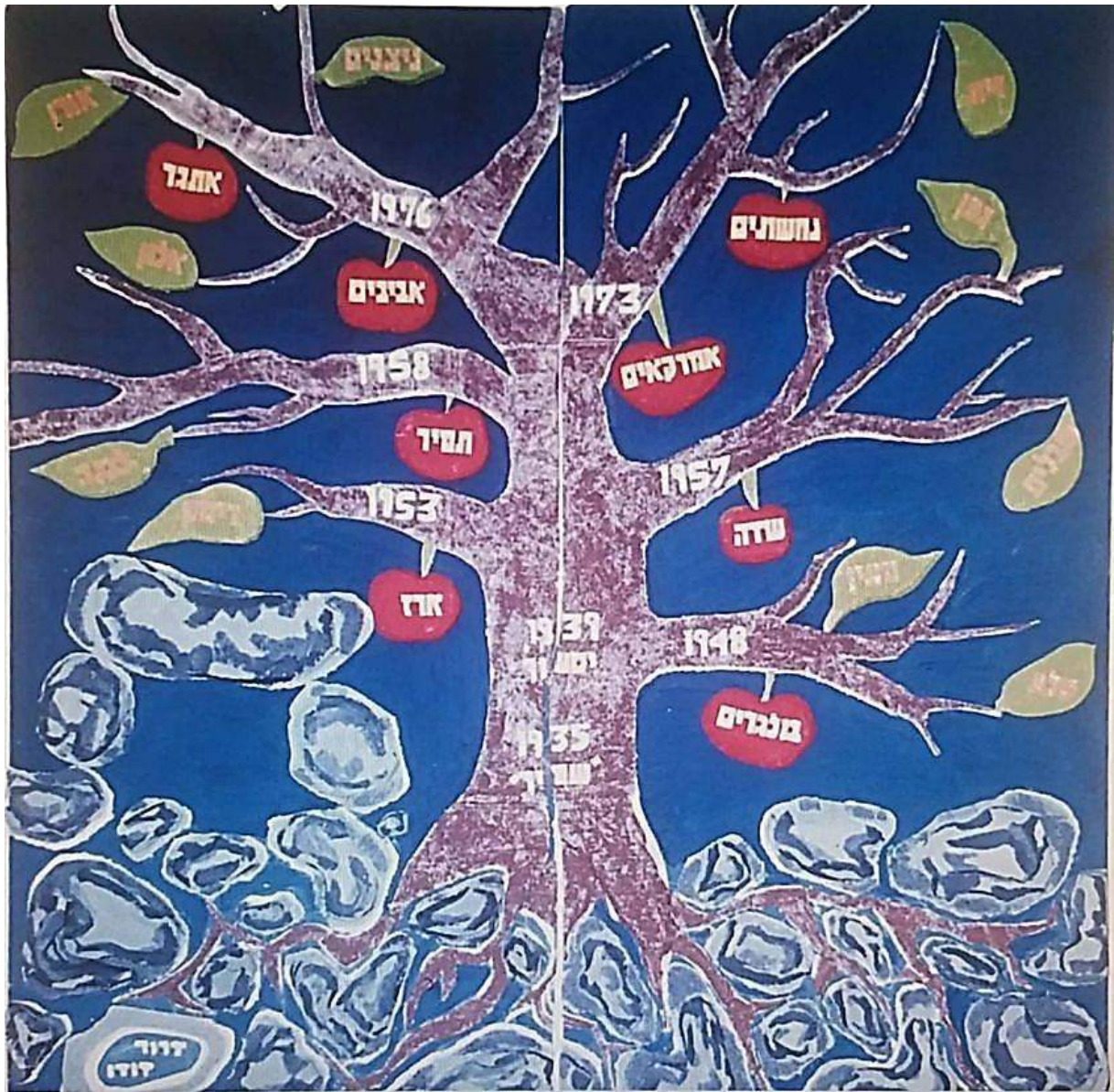
אש האויב הרסה את בתינו, עקרה עצינו ופגעה בענפי המשק, אך את רוחנו לא שברה. טבעי הוא הדבר שאנו ממשיכים בחיים הרגילים ונדע ללמוד לקח ממאורע איום זה. במשנה מרץ ניגש עכשיו לשיקום ההריסות, לביסוס הענפים שנפגעו ולבניית מבנים לשיכונים

במסיבת חנוכה ב-12.12.1958, ימים ספורים אחרי ההפגזה, נשא משה הרדוף, אז מזכיר הקיבוץ, את הדברים הבאים:

תסלחו לי חברים שאחרוג מהמקובל ואפתח מסיבה זו במספר מילים שלא כרגיל בחנוכה. ... אנו חוגגים את הנס הגדול שקרה לנו בערב ימי החנוכה תשי"ט, 3 בדצמבר, ביום בו לפי התאריך האזרחי מלאו 14 שנה לעליית הקבוץ על הקרקע בפינת מולדת זו. בהביטנו על היש הגדול של היום, אפשר לסכם שלא קפאנו על

נדע להתלכד עכשיו להסדר חיינו היום-יומיים.  
נתארגן יותר טוב למען נצל כל פרוטה הניתנת לנו,  
ניצול מקסימלי לבסס יותר טוב את חיינו המשקיים  
והחברתיים, נדע לחנך את ילדינו, נגדל דור מחושל  
היאה להיקרא איש הגליל, שיוכל לעמוד בכבוד בימי  
שלום ואם יהיה הכרח בדבר, אף להחזיק בשלח.

נרים כוס לחיים ולשלום, לבניין וליצירה.



בשנת 1977, לפני 45 שנים, ציירו דרור גוטליב ודודו אפרים את עץ הקיבוץ עד לאותה שנה

# דו"ח מנהל הקהילה



**כל העולם הוא עוגת יום הולדת, אז קח חתיכה, אבל לא גדולה מדי (ג'ורג' הריסון)**

ידע עליו, אבל רוב הקיבוץ לא. כשהגיע הרגע, שמחתי והתרגשתי מהאפשרות לשתף את כולכם במהלך, ולא פחות מכך כשההצעה התקבלה ברוב ענק. במעמד אישור העסקה הצהרנו שבחודשים שלאחר מכן ישובו צוותי עבודה ויביאו הצעות להחלטה בשלושה נושאים מורכבים:

א. בספטמבר הוגשה למזכירות הרחבה בעניין **אופן חלוקת חלק מהכסף לחברים**. אירועים דומים התרחשו בעבר בקיבוצים בארץ, ומניסיונם למדנו שלמהלך כזה יש פוטנציאל נפץ. אך למרות זאת ידענו לקיים דיון טוב וענייני, וההצעה התקבלה ברוב גדול.

ב. בשבועות הקרובים תובא למזכירות הרחבה הצעה המתייחסת לסיטואציה עתידית אפשרית של פיטורי חברי קיבוץ מחברת "שמיר אופטיקה" בשל שינויים ארגוניים שהבעלים החדשים שלה עשויים לבצע. כולי תקווה שדבר לא ישתנה בחברה (כשם שהיה בחודשים האחרונים), אך אם כן יהיו שינויים, חשוב שנדע לעמוד לצד אלה שימצאו את עצמם מחוץ לחברה.

ג. במהלך ינואר-פברואר תגיש ההנהלה הכלכלית למזכירות הרחבה הצעה להשקעת יתרות הכספים שהתקבלו מהעסקה, כדי שהכסף יוכל לשמש אותנו עוד שנים רבות להבטחת צרכי הקהילה ולחלוקת פירות נכסים לחברים.

בנובמבר הגיש הצוות לבחינת אורחות החיים למזכירות הרחבה הצעה לשינוי המיסוי הפנימי בשמיר, ולעדכון מנגנוני הערבות ההדדית. במהלך השנה נערכו כמה מפגשי חשיפה והסבר על הנושא המאד לא-פשוט הזה, ואחרי דרך ייסורים לא קצרה הגיעה ההצעה להצבעה בקלפי והתקבלה בתמיכת כ-84% מהמצביעים. את פירות ההחלטה (ואת ההשלכות שלה) נזכה לראות ולחוות מתחילת 2023.

זה היה לפני כחודש. יום שלישי בבוקר, רגיל לכאורה. התעוררתי במיטה, זוגתי נשקה לי ובירכה אותי בברכת "מזל טוב". האמת – הופתעתי. לא כי היה משהו יוצא דופן בסיטואציה, אלא פשוט כי היומולדת שלי חל בפברואר (ב-7 בחודש, אם אני זוכר נכון. תרגישו חופשי להפתיע עם מתנות 😊). כשהעמדתי אותה על טעותה, היא אמרה לי: "מאמי, היום אתה חוגג שנה בתפקיד". לקח לי עוד שתי שניות לקלוט, ואז נפל האסימון – בלי ששמתי לב עברה שנה מאז שנכנסתי לתפקיד מנהל הקהילה. מצד אחד, נראה כאילו שרק אתמול נכנסתי למשרד בפעם הראשונה, לחפיפה עם שקמה, ומצד שני – לפעמים זה מרגיש כאילו כבר עברו שתי קדנציות. והשנה הזו הייתה מלאה באירועים.

זה היה בדיוק לפני שנה, כשמחשש להתפרצות נוספת של הקורונה החלטנו לבטל את מסיבת הסילבסטר שתכננו לחגוג ביחד עם הצעירים של קיבוץ דן. לא שזה באמת עזר, כי כבר כעבור שבועיים נאלצנו להתמודד עם אינספור מקרי קורונה ומלא בידודים (היו כאלה שאפילו מצאו משהו נחמד במדור "הקורונה ואנחנו"). היינו צריכים להבין איך מתנהלים בסיטואציה הזו, והשתדלנו להתמודד איתה בצורה טובה וקהילתית (מעניין אם בעוד כמה שנים יחשבו ש"עידוד לבידוד" היה בכלל סיסמת גיוס למילואים). במקביל התנהלה מלחמת התשה קטנה בפייסבוק של שמיר – תומכי החיסונים בפינה אחת, והמתנגדים בפינה השנייה. החלפת המהלומות הווירטואלית הציבה בפנינו אתגר מעניין: מצד אחד אני מאמין בחופש הביטוי ובזכות של כל אחד להביע את דעתו, אך מצד שני עשינו מאמץ אקטיבי כדי לוודא שהשיח לא גולש לפסים אלימים. מקווה שעשינו זאת בהצלחה.

בכלל, חצי השנה הראשונה עמדה בצל "עסקת האופטיקה" שנרקמה אט אט. היה ממש לא-פשוט לשמור בסוד את האירוע הכל כך מהותי. חלקנו הקטן

משפחות התושבים. הוא ידע עליות ומורדות, עבד לילות כימים, וניסה להגיע לפתרון טוב דיו. הדרך הייתה מלווה בלא-מעט עיכובים, תסכולים ופשרות, עד שלפני כשנה הוגש מתווה עקרונית למזכירות הרחבה. זו תמכה במתווה, אך ביקשה מהצוות להביא מתווה מפורט יותר, לא רק ברמה העקרונית ההצהרתית. בשלב הזה נכנסה להילוך גבוה "עסקת האופטיקה", והדיון בקליטת בני התושבים סבל מעיכוב נוסף. לאחר ששקע האבק של העסקה, הבין הצוות שהכיוון שבו הוא הלך עד כה הוא בעייתי, והוחלו לשנות אותו מעט. החדשות הפחות-טובות הן שאצל משפחות התושבים מורגשת תחושה לא-פשוטה של אכזבה ותסכול. החדשות הטובות הן **שבימים אלה הגיע צוות של חברי הקיבוץ להסכמה על מתווה קליטת בני התושבים**. בינואר תובא ההצעה למזכירות הרחבה, תוגש ותוסבר לחברים, ולאחר מכן תעלה להצבעה בקלפי. הצוות מאמין שהיא טובה והוגנת, ושתוכל לזכות בתמיכת שיעור גבוה מחברי הקיבוץ ולהיות מעשית למשפחות התושבים. אני תקווה שהיא תתקבל ברוב גדול, ושגם את הנושא הזה נסיים בהצלחה.

כבכל שנה, בחג החנוכה שמיר חוגג את יום העלייה לקרקע. השנה אנחנו חוגגים 78 שנים להקמת הקיבוץ, ואני חש שכולנו חייבים חוב גדול לאותה קבוצת צעירים שעלתה על הקרקע בחורף של 1944, ושהקימה את שמיר בדם, יזע ודמעות. בלעדיהם לא היינו פה היום. אמנם איש מהם כבר אינו עמנו, אבל אני רוצה לנצל את ההזדמנות ופשוט להגיד – **תודה רבה רבה!**

עד כאן להפעם,

עובד בן זאב, מנהל הקהילה

במהלך השנה הזו ראיתי פעם נוספת כמה שמיר הוא קיבוץ של הסכמות. נכון שבמהלך דיונים על נושא כזה או אחר אפשר להתווכח, לא תמיד להסכים (ואפילו מפעם לפעם לכעוס), אבל השורה התחתונה היא שמרגע שיש החלטה כולנו יודעים לקבל אותה ולפעול על פיה. דוגמה טובה לכך היא נושא הקמינים. השנה סוף סוף השכלנו להחליט על הוצאת קמיני העץ משמיר. צוות בהובלת איל מירון העביר את כולנו (או לפחות את מי שרצה לשמוע) תהליך של לימוד הנזק שעלול להיגרם מתנורים כאלה, למשתמשים ולסובבים אותם. בהמשך יזם הצוות הצעה שהתקבלה ברוב גדול, על הפסקת השימוש בקמיני העץ בשמיר. ואכן, בחודשים האחרונים מצטרפות עוד ועוד משפחות, ומתחייבות להפסיק לאלתר את השימוש בקמין. שיהיה לכולנו לבריאות.

במהלך השנה גם שמחתי לגלות את גודל האכפתיות והמעורבות של אנשי שמיר בכל הקשור למה שקורה על הגבעה הקטנה שלנו. לעיתים אנחנו נוטים להיות ציניים לגבי הדברים האלה, אבל האמת היא שיש פה קבוצה מופלאה של אנשים, שהרצון לפעול בערבות הדדית ועזרה אחד לשני הם הדברים שגורמים להם לחיות פה.

נושא אחד גדול, שעומד על סדר היום שלנו כבר תקופה ולא הגיע עדיין למיצוי, הוא **קליטת בני התושבים**. במהלך 12 השנים האחרונות ניסו כמה צוותים להביא הצעה שתהיה מקובלת על רוב חברי הקיבוץ מצד אחד, ושתהיה מעשית למשפחות התושבים מצד שני. עבודת שני הצוותים הראשונים שדנו בנושא לא מוצתה, ועד כה לא הובאו הצעות בשלות מספיק להצבעה בקלפי. בשלוש השנים האחרונות עבד על הנושא צוות נוסף, שהורכב מחברי הקיבוץ ומנציגי



ירדן הנרי, 1993. צילום: יהודה שנהר

## מוועדת הביקורת

עבר. כדי לאפשר זאת הוועדה מבקשת לחזור לתקציב של כ-70 אש"ח בשנה (נמוך יותר מתקציבה הקודם). אם תאושר תוספת התקציב, תוכנית הביקורת לשנת 2023 תהא כדלקמן:

א. ועד מקומי – בדיקה שנתית בהתאם לצו המועצות האזוריות. ביקורת המתקיימת מדי שנה ושאותה יש להגיש למליאת המועצה לפי להנחיות משרד הפנים.

ב. הנהלת החשבונות – בדיקה רחבה של פעילות המחלקה שתכלול, בין היתר, בחינה של המבנה הארגוני, חלוקת התפקידים והפרדת סמכויות, מערכי הספקים והלקוחות (לרבות פתיחה, ביצוע תשלומים, גבייה וכו'), תמחיר, קופות, כרטיסי אשראי ועוד.

ג. מעקבי יישום – כדי ליישר קו בעניין מצב הטיפול בהמלצות של דו"חות ביקורת קודמים, הוועדה מעוניינת לבצע שלושה מעקבים על דו"חות עבר.

ככלל, להלן רשימת הנושאים הפתוחים לביקורת, לפי סדר עדיפויות של הוועדה, שמתוכם נגזרים נושאי הביקורת השנתיים:

לקראת סיומה של שנת 2022 והיערכות הוועדה לשנת 2023, אנו רואים חשיבות רבה בעדכוןכם על פעילות הביקורת בשמיר. בהתאם לתוכנית הביקורת ל-2022 נערכו בשנה החולפת ביקורות על פעילות הוועד המקומי (בדיקה המחויבת בצו המועצות), מערכת הבריאות (דו"ח שבימים אלה עובר את הסבבים הרלוונטיים לדיון ויגיע גם למזכירות הרחבה), ומעקב אחר יישום המלצות הביקורת על ענף המזון מ-2018.

בנוסף, כחלק מתפקידה קיימה ועדת הביקורת ישיבה עם יו"ר המזכירות הרחבה והמבקר לצורך בניית תוכנית ביקורת ל-2023. הוועדה מציינת כי בשנתיים האחרונות היא פועלת בתקציב מצומצם (לעומת שנים קודמות) של כ-40 אש"ח, המאפשר ביקורת נושאת אחת בלבד לצד ביקורת על פעילות הוועד המקומי המחויבת בדיון, ובדיקת יישום ההמלצות מדו"ח קודם אחד בלבד. הוועדה והמבקר מבקשים להדגיש כי בהיקף הפעילות שלנו בשמיר, וכדי שנוכל להגיע באופן מסודר ועקבי לכל תחומי העיסוק בקהילה, נכון לקיים לפחות שתי ביקורות נושאיות בשנה, לרוב אחת בתחומי הקיבוץ/קהילה והשנייה בתחומי רחב/משק, כמובן בנוסף לביקורות על הוועד המקומי ולמעקב אחר יישום המלצות קודמות. אפשרות אחרת היא נושא ביקורת גדול אחד, ושלושה מעקבים על דו"חות

| רמת דחיפות | נושא          | רמת דחיפות | נושא       | רמת דחיפות | נושא                    |
|------------|---------------|------------|------------|------------|-------------------------|
| L          | קן עזרה הדדית | M          | משאבי אנוש | H          | הנהלת חשבונות           |
|            | רפת           |            | קליטה      |            | מערכות מידע ואבטחת מידע |
|            | יזמויות       |            | ביטחון     |            | דיני עבודה ושכר         |
|            | בריכה         |            | בטיחות     |            | השקעות וניהול כספים     |
|            |               |            | תאגיד חשמל |            | ביטוח בריאות וסיעוד     |
|            |               |            | אספקת מים  |            |                         |

נשמח להתייחסותכם, להערות, הצעות או שאלות.

חברי הוועדה: אורי ונדרמיר, uri12@gmail.com; חיים שלמה, shlomoh@shamir.co.il; נעה שחר-פיצר, noashfi@tkz.co.il.

## דו"ח מהנהלה העסקית / שי שפיגלר

ההשקעה של הקיבוץ בחברת SPO. זאת על בסיס תוכנית שהציגה להמשך צמיחה כחברה תעשייתית טכנולוגית הממוקדת בעיקר בשוק הישראלי ביטחוני, וכבעלת יכולת להגיע לעצמאות כלכלית ורמת רווחיות משמעותית.

באחת מהישיבות הקרובות של המזכירות הרחבה נמסור הסבר מקיף על פעילות החברה ותוכניתה לעתיד.

בשם ההנהלה הכלכלית אני מעדכן שבהמשך להזדמנות שנוצרה בשוק, ומתוך ראייה אסטרטגית ארוכת טווח, ביצענו מהלך של קניית מניות של חברת שלא"ג (שהיא כזכור חברה ציבורית). בכך גדלו אחזקותינו בחברה מ-60% לכ-77%. אנו רואים בכך השקעה טובה, התואמת את האסטרטגיה שלנו כבעל שליטה המסתכל לטווח ארוך ומאמין ביכולת החברה ומנהליה להמשיך ולפעול להצמחתה והתפתחותה.

בנוסף, אישרה לאחרונה ההנהלה הכלכלית את המשך



### דו"ח וועדת תכנון

#### ישיבה מספר 99 מיום 21.2.2022

- ג. **גינת כלבים**. מוצע להקים אותה בחלקו הדרומי של השטח המשופע שממערב לחניה, מול הנגריה. שטחים אחרים הוצעו אך נפסלו מנימוקי מיקום. שאלות שעלו: מי אחראי לתחזוקה ולניקוי השטח? תחת איזה אגף הגינה תופעל, ומאיזה תקציב? **סוכם**: המיקום המוצע מקובל, אך יש תנאים שחייבים להתקיים כדי שההצעה תמומש.
- ד. חניה על הכביש מול גפן וזית. נטע מציג: הורים המביאים או לוקחים ילדים מהפעוטונים חונים כמה דקות על הכביש ומפריעים לתנועה. מוצע להאריך את הגדר באזור, כך שתמנע חציה וחניה על המדרכה, ולהוסיף שילוט להורים. **סוכם**: ההצעה מאושרת.
- ה. חניות לכלי רכב חשמליים. נטע מציג: בעתיד הקרוב צפויות ארבע קבוצות בשמיר להיות בעלות כלי רכב חשמליים:
- עובדי המפעלים, שלהם יהיו עמדות טעינה ליד המפעלים.
  - מכוניות של סידור הרכב, שלהן תהיה עמדת טעינה במגרש החניה שמול הנגריה.

- א. **חניית נכים ליד המרפאה**. לפי הנחיות קופת חולים אנו חייבים להתקין חניית נכים ליד המרפאה. שתי הצעות אפשריות הן בדשא שבין המרפאה להנהלת החשבונות, או במקום שבו חונה גולפית המרפאה.
- סוכם**: חנית הגולפית היא המקום מועדף לחניית נכים אחת. מוצע שחניה חלופית לגולפית תימצא בסיוור בשטח עם אנשי המרפאה.
- ב. **חניות במקום המקלט שליד הכלבו**. נטע מציג: כדי להוסיף מקומות חניה ליד הכלבו יפנו המקלט והשכפ"ץ, ויוקם מגרש חניה עם תשע עמדות ומדרכה סביבו. כדי להוסיף עמדות חניה גם לקלנועיות יש שתי אפשרויות: לאורך המדרכה לכלבו, כולל הרחבת המדרכה בכ-2.5 מטרים, או הקמת מפרץ חניה במרכז הדשא. בנוסף, מוצע לשפץ את אזור הישיבה שליד הכלבו ולבחון בעתיד את הצלתו. **סוכם**: הוועדה מאשרת את ההצעה לחניית המכוניות, מקבלת את ההצעת לחניית קלנועיות לאורך המדרכה, ושמחה בהצעה לשיפוץ אזור הישיבה.

לפנותה מהקיבוץ. ייכתב תקנון החזקת מכולות בשמיר.

#### ישיבה מספר 101 מיום 21.8.2022

א. **בית משפחת ברק בשכונת הכרם ג'.** שחר ברק מציג את תוכניות הבית החדש במגרש 40. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למשפחה ולמתכנן.

ב. **קירוי חניות "פרטיות" ולא-פרטיות.** נטע מציג: בעבר החליטה ועדת התכנון לאפשר לחברים הגרים צמוד לכביש להקים חניות צמודות למגרשם, כל עוד הן בצמוד לכביש. כמה משפחות בקיבוץ בנו חניות כאלה, ויש לציין שכולן נמצאות בשטח ציבורי שבדרך כלל מוכרז בעבור הכביש. בנוסף, כמה חברים פנו בעבר הרחוק והקרום להקים קירוי והצללה (על חשבונם) מעל חניה כזו או חנייה ציבורית אחרת. ועדת התכנון התייחסה לכך והחליטה לא לאשר את הפניות (בישיבה מספר 71 מספטמבר 2015). כרגע יש פנייה של חבר נוסף לקרות חנייה, ויש משפחה שהקימה גגון כזה על חנייה הצמודה לביתה בשטח ציבורי.

יש אחידות דעים בוועדה להיצמד להחלטה הקודמת ולא לאפשר הקמת קירויים והצללות, בוודאי כאשר מדובר בשטח ציבורי. עלתה בקשה שבנוסף להחלטה יוצא מכתב לכל מי שמשתמש בחנייה ציבורית, כדי לידע אותו שהשטח הוא בתחומי הכביש וייתכן שהקיבוץ יחליט בעתיד להרחיב את הכביש או לבצע בינוי בשטח. אז יהיה על הדייר לוותר על החנייה בלי שיבקש או יקבל פיצוי כלשהו.

#### הוחלט:

1. בקשת המשפחה לקירוי חניה לא מאושרת.
2. להודיע למשפחה שבנתה קירוי, שעליה להסירו בהקדם.
3. להודיע לכל החברים והתושבים שהקימו קירויים כאלה ללא אישור, שיש לפרקם.

• מכוניות של חברים ותושבים שיש להם חניה פרטית צמודה לבית, ויוכלו להקים לעצמם עמדת טעינה.

• מכוניות של חברים ותושבים שאין להם חניה צמודה לבית. עמדת הטעינה בשבילם תוקם במגרש חניה ציבורי.

לצורך הקמת העמדות במגרש הציבורי יבוצע מיפוי של מגרשי החניה ותשתיות החשמל האמורות לתמוך בעמדות הטעינה. **סוכם:** ההצעה מאושרת.

#### ישיבה מספר 100 מיום 15.6.2022

א. **בית משפחת ריבקין (ענבר וישראל) בשכונת הכרם ג'.** ישראל ריבקין מציג את התוכניות לבית החדש במגרש 39. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למשפחה ולמתכנן.

ב. **מדרכה משכונת הכרם ג' לכיוון מגרש הטניס ושכונת הבזלת.** נטע מציג: קיימת הצעה למדרכה די תלולה בין סוף הכביש של שכונת הכרם ג' לאזור מגרש המשחקים שליד שכונת הבזלת. במקומה מוצעת מדרכה בשיפוע מתון, שתלך מסוף הכביש, בתוך השטח הפתוח, לכיוון מגרש המשחקים, כולל עמודי תאורה. המסלול המדויק יקבע אחרי סיור בשטח.

ג. **חניית קלנועיות במתחם הכלבו.** נטע מציג: חדווה מערערת על ההחלטה למקם את חניית הקלנועיות במקביל למדרכה, ומציעה מחדש לבחון את ההצעה להקים חניה במפרץ בדשא. הוצע להמתין עם ביצוע התוכנית כי כעת, עם הוצאת המיגונית מהמשטח, יש חניית קלנועיות רחבה וגם מקום בחניית המכוניות. יש לקדם את שיפוץ פינת הישיבה.

ד. **מגרש מכולות חדש, להקטנת מספר המכולות המונחות במקומות שונים בקיבוץ.** נטע מציג: כ-30 מכולות מפוזרות בקיבוץ. מוצע להכין באזור הרפת מגרש מודולרי מכורכר או אספלט, שניתן להגדילו, לאחסון של עד כ-50 מכולות. יותקן בו ברז כיבוי אש. לאחר הקמתו יתבקש כל בעל מכולה בקיבוץ להעביר אליו את המכולה, או

4. להוציא מכתב לכל החברים על היעוד  
הציבורי והסטטוטורי של הכבישים ושטחי  
החנייה שלידם, ועל השימוש בהם.  
5. להציג בפני הנהלת הקהילה את הנושא.

#### ישיבה מספר 102 מיום 21.8.2022

- א. **בית משפחת אבישי (רעות ועמית) בשכונת הכרם ג'.** חדווה מציגה את תוכניות הבית החדש במגרש 25. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למשפחה ולמתכנן.
- ב. **בית משפחת יהודאי (יעל ואביטל) בשכונת הכרם ג'.** חדווה מציגה את תוכניות הבית החדש במגרש 43. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למשפחה ולמתכנן.
- ג. **בית לוויית.** נטע מציג: הגיעו פניות לחידוש הרעיון של הקמת בית לוויית בשמיר, רעיון שנדון במזכירות הרחבה לפני כמה שנים, ונדחה. מוצע להוסיף מדרכה מהמבנה שיוקם אל שביל בית הקברות. יש לבדוק האם זה מסתדר עם התב"ע. **סוכם:** חדווה תבדוק את האפשרות בוועדה המקומית. אם יש היתכנות, הנושא יועלה במסגרת תוכנית ההשקעות לאישור הקהילה.
- ד. **מדרכה חוצת דשא מול בית מספר 43.** נטע מציג: מדובר בביתם של עידו ואופיר הדר. מוצע שהמדרכה תרד ממגרש החניה שמול הבית ותלך דרך הדשא שמולו אל צומת המדרכות שליד בית מריו. **סוכם:** המדרכה מאושרת.

#### ישיבה מספר 103 מיום 7.12.2022

- א. **בית מיכל קמחי.** חדווה מציגה: בניית בית חדש במגרש 5501, מאחורי הנהלת החשבונות. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למיכל ולמתכנן.
- ב. **בית משפחת גזית-לוין (לילך ודור) בשכונת הכרם ג'.** דור גזית מציג את תוכניות הבית החדש

- במגרש 27. **סוכם:** התכנון מאושר, פרט להערות שהועברו למשפחה ולמתכנן.
- ג. **איריס סרף פנתה לקיים פרויקט של צביעת קיר אומנותית על ידי חברי הגיל השלישי.** בדיון הועלו כמה רעיונות והוצגו הדמיות של הקיר שבכניסה למבנה "אקו" או קיר המקלט העילי הצמוד לבית התינוקות. הוועדה מעדיפה את הקיר של "אקו" משום שהוא מרכזי דיו ונראה טוב, לעומת קיר המקלט העילי, שהוא מרכזי מאד ולכן מחייב מדי כפרויקט ראשון, ושעצם הציור עליו ימנע שימוש נוסף במרחב, כמו חניית אופנים או שימוש אחר. צוין שמדובר ברעיון מקסים.
- סוכם:** בתיאום עם איריס ימצא פתרון הולם לפרויקט ראשוני כזה. אפשר גם לשאול לדעת הציבור.
- ד. **חניות מצפון-מערב לבית מספר 19, בין בית יעל שפיגלר לחדרי האירוח.** נטע מציג: יש מצוקת חניה באזור זה, בעיקר כשהורים מגיעים לבתי הילדים, אבל לא רק אז. מוצע לבנות כחמש חניות רוחביות במקום שתי חניות האורך הקיימות שם, ולמקם אותן בזווית שתקל על הכניסה והיציאה. יש לשים לב לעצים הצמודים לחניה.
- סוכם:** מאושר מבחינה רעיונית, בהתאם לבדיקה בשטח של נטע ודודו.
- ה. **צביעת ספי מדרכות.** נטע מציג: יש בקשה לסמן בצבע זוהר את ספי המדרכות המקבילות לכבישים, כמו למשל זו שבין חדר האוכל לכלבו. אלה מדרכות מוגבהות, וקלנועיות עלולות לסטות מהן ולהתהפך. הוער כי סימון כזה הוא מכוער, וידרוש תחזוקה שנתית. אפשרות אחרת היא סימון על ידי "עיני חתול" או החלפה של אבן משתלבת אדומה באבן לבנה. **סוכם:** יבוצע פיילוט על המדרכה שבין חדר האוכל לכלבו.



## מחשבות על תפקיד הנהלת הקהילה / הלל אפרת

עולות שאלות כמו – האם יש בתוכו קבוצות משנה שגישותיהן לחיים שונות או מנוגדות, האם יש קבוצות של ותיקים, של נקלטים חדשים ומשפחות גדולות וקטנות? ועוד. המשמעות של שונות כזו יכולה להתבטא בתפישות שונות לגבי הדרך הנכונה להתנהלות הקיבוץ, וביחס לרלוונטיות של ערכיו. היא תתבטא גם ברמות שונות של מחויבות ואחריות אישית של חבריו כלפי גורל הכלל ורווחתם של אחרים. בכלל, ככל שהקיבוץ גדול ומגוון יותר, כך עלול העיקרון "רחוק מהעין רחוק מהלב" להשפיע על שיקולים והתנהגות של הפרטים, כמו הנכונות לעזור ולהתחשב באחר, ובמקרה של קיבוץ לקיים את עקרונות השיתוף והשוויון.

**רקע:** הקיבוץ, שהוא בו בזמן גם משפחה אינטימית, גם משפחה מורחבת וגם ארגון כלכלי, נחשב לארגון המוגדר במדע כבעל "שזירות גבוהה". ארגון הוא גוף מורכב יחסית לניהול, משום ששיקולים וערכים שהם מובנים מאליהם ולגיטימיים לפרטים או למשפחות הנפרדות, יכולים לעמוד במתח ואף בסתירה לשיקולי המערכת הכלכלית והחברתית המשותפת. משום כך, כבסיס לקיומו זקוק הארגון למה שנקרא במדע "אמנה חברתית" או "חוזה חברתי", המסדירים מתחים כאלה.

כשדנים בקיבוץ מסוים מתווספים משתנים כמו גילו, הרכבו האיש, רקעו התרבותי, גודלו המספרי וההיסטוריה של תהליכי קבלת החלטות בו. בנוסף



ערב נשי בפאב. צילום: מירית מירון

בשביל פרט או קבוצת משנה, בגלל נסיבות זמניות או אישיות (דבר שבקהילה גדולה ודינמית נכון לעשות מדי פעם), עשויות להיבחן על ידי הציבור מכמה נקודות מבט:

א. כבני משפחה, נגלה מוכנות לסטות מנוהל או החלטה קיימים ולקבל החלטות המבוססות על

תהליך ההתפתחות הטבעי והבריא של קהילה צומחת ומתפתחת מוביל להרחבת השונות והמורכבות, והדבר לא רק שמחזק את הצורך במערכת יציבה של הסכמות, הסכמים ונהלים שישמרו על הערכים, הנהלים וההסדרים שהם הבסיס לקיומה, אלא גם את הצורך שהם ייתפשו על ידי חברי הקהילה כרלוונטיים, שוויוניים והוגנים. בנסיבות אלה, יצירת העדפה (מתקנת או אחרת) או סטייה מנוהל קיים

והתוצאות האפשריות, המתרחבות (אפקט האדוות) וארוכות הטווח.

ב. אם מצטברות הוכחות שנוהל קיים, שנקבע במציאות ובתקופה מסוימת, כבר אינו רלוונטי למציאות החדשה ולזמן החדש, אפשר ואף חשוב לעדכן, לשנותו, לבטלו או להחליפו באחר, בתנאי שהדבר יעשה בתהליך ציבורי משתף ושקוף.

**תפקיד הנהלת הקהילה:** בגלל מיקומה במערכת הניהולית, רוב הפניות לחריגות וויתורים מגיעות קודם כל אליה. לכן עליה גם לנהל בשוטף את מערכת הסכמות, ההסכמים והנהלים, וגם לשמור על גמישות במתן תשובות לחריגות אישיות ולמצבים חברתיים יוצאי דופן; עליה לשמר את האמנה החברתית אבל גם לפעול, בשעת הצורך, יחד עם הגופים הניהוליים האחרים, לעדכון הסכמים ונהלים קיימים, כדי לאפשר התפתחות טבעית והשתנות תקינה ובריאה של הקיבוץ כמכלול. ולבסוף, עליה לעשות כל זאת בתהליך שישמור על האמון הציבורי בהמשך קיומו של בסיס מוסכם והוגן לשיתוף ולייחוד.

**ושאלה לעצמנו: היכן אנו נמצאים כיום, מבחינת ההצלחה לקיים, לתחזק וגם לעדכן את הבסיס המשותף, "האמנה החברתית" שלנו?**

רגש ולפעמים חסרות היגיון כלכלי, כדי לסייע לבן המשפחה.

ב. כפרטים, נבחן את המהלך במאזני עלות-תועלת אישית.

ג. כחברי הקיבוץ, נשקול את הנושא במאזניים של הוגנות ושייכות, כמו – האם גם בשבילי או בשבילנו הם היו עושים את אותו מהלך? הם יש כאן שווים יותר ושווים פחות?

ד. ככלל – האם אני או אנו ניתן גם בהמשך אמון בגופים המנהלים אותנו, אם הם מפרים לדעתנו חלק מההסכמים הארגוניים והחברתיים שעליהם מבוססים ההוגנות, השיתוף והשוויון שבינינו? האם אנו חשים עדיין בטחון להשתייך לארגון, שנתנו לו בהסכמה חלק גדול מהשליטה בחיינו?

אם תחושתנו תהיה שהאמון שנתנו בארגון עד היום הופר, סביר להניח שגם נכונותנו לחרוג מהסכמים, הסכמות ונהלים תגבר, ואם ירבו מקרים כאלה הדבר יוביל לקשיים ומתחים חברתיים ואישיים נוספים, ובמצבי קיצון גם להתפוררות הייחוד.

### מסקנות

א. הפרת הסכמים, כלומר סטייה מנוהג או נוהל קיימים בהחלטה של גוף מנהל נבחר, צריכה להיעשות בזהירות רבה, בלויי יידוע מתאים לציבור ועל בסיס חשיבה יסודית על ההשלכות

איל צרויה והנעורים מתקנים את הוויטראז'ים לחנוכה בחלונות חדר האוכל.  
צילום: צרויה רונן.

את הוויטראז'ים יצרה יעל שפיגלר בשנת 1975, מלוחות קרטון, על פי חנוכיות מרוקאיות שצולמו בקטלוג של תערוכה שהתקיימה אז במוזיאון ישראל.  
עם השנים התבלו הוויטראז'ים, ואריאל אשל ז"ל יזם וביצע את העברתם ללוחות הפרספקס העמידים שעליהם הם מודפסים היום.



## נוהלי השימוש באולם הספורט / צרויה רונן

ועדת הספורט והנהלת הקהילה דנו במקרים של השחתה ופגיעה ברכוש שאירעו בתקופה האחרונה באולם הספורט שלנו. הוועדה התבקשה לחדד ולפרסם את נהלי השימוש באולם ובחדר הכושר, והנה הם לפניכם. אנחנו מאחלים לכל המשתמשים המשך שימוש מועיל ומהנה.

1. **אולם הספורט** משרת את קהילת שמיר, ומטרתו לאפשר פעילויות ספורט מגוונות. כל חברי הקהילה, מקטן ועד גדול, מוזמנים להשתמש בו ובמתקניו השונים.
2. האולם הוא של כולנו ויישאר כך לעוד שנים רבות, לכן חשוב לשמור על ניקיונו ועל שלמות המתקנים שבו (כיסאות, סלים, אביזרים שונים וכו'). השחתה מכוונת או לא-מכוונת של ציוד או גרימת לכלוך לאולם יחויבו בעלות המלאה של התיקון, ההחלפה או הניקוי.
3. הכניסה לאולם היא דרך הדלת הצדדית, מול מגרש הטניס. דלתות החירום נועדו לשימוש בשעת חירום בלבד ואין להשתמש בהן בימים כתיקונם.
4. מפתחות לחדר הציוד יש לבעלי תפקידים רלוונטיים ואצל מבוגרים אחראים בלבד.
5. אין להכניס לרחבת האולם, כולל לאזור הכיסאות, אוכל או שתייה מתוקה.
6. הכניסה לאולם לילדים עד לתחילת כיתה ז' היא בליווי מבוגר בלבד.
7. תיאום זמני פעילות קבועים יעשה מול אחראי/ת

אולם הספורט.

8. שערי הכדורגל נעולים וניתנים לשימוש רק **כשיש מבוגר אחראי לפעילות**, בתיאום של המבוגר עם אחראי/ת האולם.



9. בסיום הפעילות יש להקפיד על סידור האולם וניקיונו, כיבוי אורות ומאוררים ונעילת הדלתות.
10. **חדר הכושר** נועד לעודד אורח חיים פעיל ובריא של קהילת שמיר. הכניסה אליו היא רק בשעות הפעילות, ובנוכחות מדריך מורשה מטעם המקום. יש להישמע להוראות המאמן/ת.
11. המתאמנים מתבקשים להביא עמם מגבת, נעלי ספורט ובקבוק מים. אין להוציא ציוד מהמקום.
12. כל מתאמן צריך למלא הצהרת בריאות אחת לשנה.
13. הכניסה לחדר הכושר מותרת רק מסוף כיתה ז'.



חזרה לריקוד לחג הקיבוץ. צילום: שרי שטראוס

## מהמטבח שלי / רווית בן זאב

- שני גזרים מגוררים (יחד עם הבצל במעבד מזון)
- שתי עגבניות קצוצות
- כוס ציר ירקות
- כוס וחצי יין אדום
- מלח
- פלפל

בישול הוא תחביב המצריך התחשבות באחרים. אם מה שאני מכינה לא יהיה לטעמם של האוכלים, התחביב שלי ייזרק לפח. אז אצלנו במשפחה – סער טבעונית, אביב וג'ני לא אוהבות בצל, אחי שונא פלפלים... את הקדרה הטעימה הזו אני יכולה להכין רק לי ולג'ורא.

### החומרים

- שמן זית
- חמישה בצלים גדולים (במתכון המקורי הם פרוסים, אני קוצצת אותם במעבד מזון, זה גם חוסך זמן ודמעות וגם עובד אצל אביב וג'ני)
- קילו אחד בשר לבישול ארוך, חתוך לקוביות
- שישה פלפלים בכל מיני צבעים

### אופן ההכנה

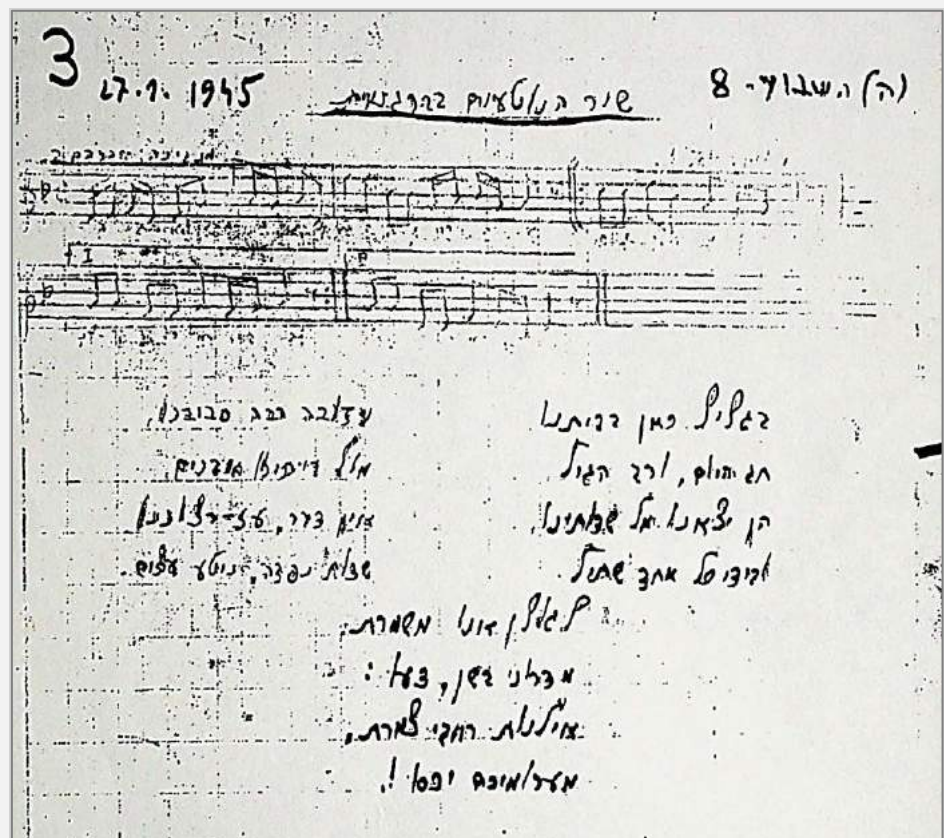
בסיר גדול וכבד מחממים שמן זית. סוגרים את הבשר ומוציאים אותו מהסיר. מטגנים בצל וגזר עד להזהבה, מוסיפים פלפלים ומטגנים עד לריכוך. מחזירים לסיר את הבשר ומוסיפים ציר, עגבניות ויין, מלח ופלפל. מביאים לרתיחה ואחר כך מבשלים על להבה נמוכה ארבע שעות.



במטבח הישן. צילום: דב סגל

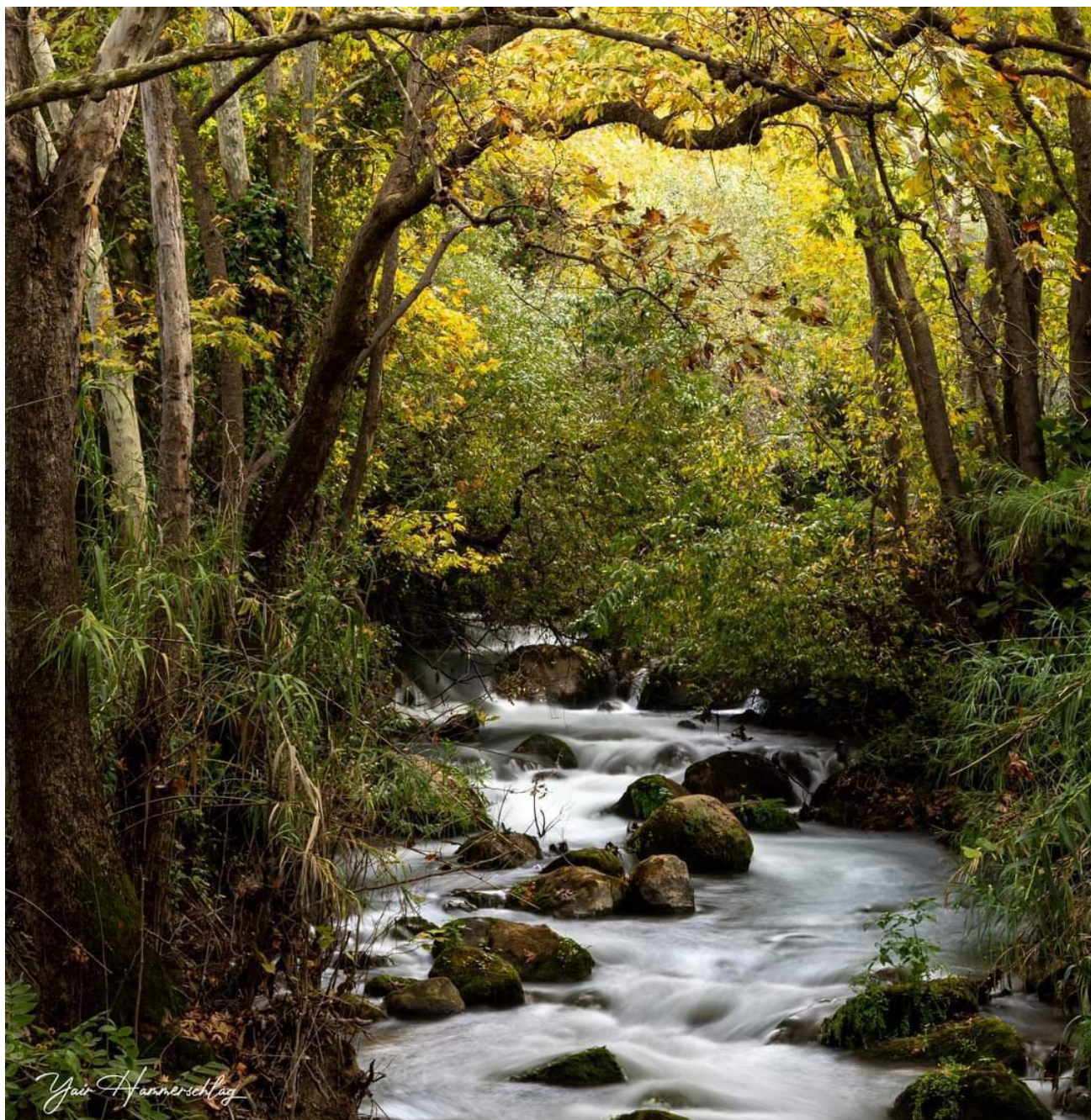
## שמירטירוויה / גדעון ורדי

1. מהי בירת ניו יורק?
    - א. אולבני
    - ב. בפאלו
    - ג. רוצ'סטר
    - ד. ניו יורק סיטי
  2. מי מחזיק בשיא המשחקים הרצופים ב-NBA?
    - א. רוברט פאריש
    - ב. קאריס עבדול-גיבאר
    - ג. איי-סי גרין
    - ד. קווין וויליס
  3. מי לא היה חבר בלהקת צליל מכון?
    - א. שלמה יידוב
    - ב. שלמה גרוניך
  4. מי לא הופיע מעולם בשמיר?
    - א. שלשייט מה קשור
    - ב. אושיק לוי
    - ג. סי היימן
    - ד. שחר חסון
  5. אלו ראשי הממשלה (בעת כהונתם או לפנייה) ביקרו בשמיר?
    - א. גולדה, בן גוריון, אשכול ורבין
    - ב. גולדה, שמיר, אולמרט וברק
    - ג. בן גוריון, בגין, אשכול וברק
    - ד. שמיר, פרס, רבין ובנט
- תשובות: 1-א; 2-ג; 3-ב; 4-ד; 5-א.



שיר הנוטעים בברגיאט, ינואר 1945. כתב והלחין: מיקו ברנור





בבניאס. צילום : יאיר המרשלג

**לדני טישלר,**

**איחולי החלמה מהירה ומלאה.**

**שוב הביתה במהרה**

